

education

Department:
Education
North West Provincial Government
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

**GESKIEDENIS V1
SEPTEMBER 2024
ADDENDUM**

Hierdie addendum bestaan uit 14 bladsye.

**VRAAG 1: WAAROM HET DIE DUITSE DEMOKRATIESE REPUBLIEK
BESLUIT OM DIE BERLYNSE MUUR IN 1961 TE BOU?****BRON 1A**

Die volgende bron hieronder, getiteld 'wat jy van die Muur moet weet', is 'n uittreksel uit 'n brosjure wat in 1962 gepubliseer is. Dit is gepubliseer deur die Oos-Duitse regering en gee die redes vir die bou van die Berlynse Muur.

[Die Muur] was die gevolg van ontwikkelings van baie jare in Wes-Duitsland en Wes-Berlyn. Laat ons die voorafgaande gebeure herroep: In 1948 is 'n aparte geldeenheid in Wes-Duitsland en Wes-Berlyn ingestel. Die Wes-Duitse reaksionêre (konserwatiewe) het Duitsland en selfs Berlyn daardeur in twee geldeenheidsgebiede verdeel.

Die Wes-Duitse separatistiese staat is in 1949 gestig. Bonn (die hoofstad van Wes-Duitsland) het daardeur die sone-grens in 'n staatsgrens verander.

In 1954 is Wes-Duitsland by NAVO (die Noord-Atlantiese Verdragsorganisasie) ingesluit.

Die besluit oor die atoombewapening van die Wes-Duitse Bundeswehr (Duitse leër) is in 1958 geneem. Bonn het dus voortgegaan om die situasie in Duitsland en Berlyn te vererger ...

Ons het meer as honderd voorstelle ingedien vir 'n verstandhouding oor die afstanddoening (opgee) van atoombewapening en oor die onttrekking van die twee Duitse state uit die NAVO of die Warskou-verdrag. Indien dinge volgens ons voorstelle verloop het, sou die situasie in Duitsland nie vererger het nie en gevolglik sou daar geen muur gewees het nie ...

Ons wou nie meer passief bystaan en kyk hoe dokters, ingenieurs en geskoolde werkers geïnduseer (aangemoedig) word ... om hul veilige bestaan in die DDR (Duitse Demokratiese Republiek) prys te gee om in Wes-Duitsland of Oos-Berlyn te werk nie. Hierdie en ander manipulasies kos die DDR jaarlikse verliese ten bedrae van 3,5 miljard mark.

Maar ons het iets baie belangriker met die muur verhoed: Wes-Berlyn se beginpunt vir militêre konflik.

[Vanaf <http://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/schlugs13.htm> Besoek op 20 Augustus 2023]

BRON 1B

Die bron hieronder is in 1961 deur DF Fleming, 'n Amerikaanse historikus, geskryf. Dit beskryf die ekonomiese welvaart en politieke vryheid wat in Wes-Berlyn duidelik was. Dit gee 'n uiteensetting van die redes vir die bou van die Berlynse muur.

Teen 1961 was Wes-Berlyn 'n glinsterende buitepos van kapitalisme, luuks (ryk) in vergelyking met Oos-Berlyn, welvarend (suksesvol), bedrywig (besig). Die Verenigde State het \$600 miljoen in Wes-Berlyn ingestort. Wes-Duitsland het ook baie bygedra om dit 'n skitterende voorbeeld van ons lewenswyse te maak ...

Die ekonomiese vergelyking was skadelik genoeg, maar die vergelyking tussen individuele vryhede in Wes-Berlyn en die regimente, streng polisiebeheer daarvoor was nog erger. Die kontras het daartoe gelei dat 300 000 Oos-Duitsers elke jaar in Wes-Berlyn verdwyn en na Wes-Duitsland gevlieg is. Meestal was hulle jong, talentvolle, opgevoede en professionele mense, 'n drein wat nie onbepaald (vir ewig) verduur kon word nie ... Sedert 1949 het 3 miljoen mense deur die ontsnappingsluik (uitgang) gegaan en die bevolking het afgeneem.

Wes-Berlyn bevat ook die grootste kombinasie van spioenasie-agentskappe (geheime diens) wat ooit op een plek vergader het. Dit was 'n byna ongelooflike meevaller (vir die Weste) om missies van moderne 'intelligensie' te kon volg, insluitend sabotasie (skade), 110 myl (200 kilometer) diep in 'die vyand se gebied'. Westerse radiostasies en alle ander propagandawapens het dieselfde voordeel gehad.

Om al hierdie redes was Wes-Berlyn soos 'n swerende wond ('n gevaarlike wond) in die Ooste.

[Uit die Koue Oorlog en die oorsprong daarvan deur DF Fleming]

BRON 1C

Die spotprent hieronder is in 1961 in 'n Oos-Duitse tydskrif, *Eulenspiegel*, gepubliseer voordat die Berlynse Muur gebou is. Dit wys hoe 'n Oos-Duitse werker na Wes-Berlyn vlieg op soek na 'n beter lewe. Die boodskap in die spraakborrel is vertaal en weer getik vir begrip.

Wes-Berlyn word verteenwoordig deur vlieëvanger wat werkers wat uit Oos-Duitsland vlug, vang en doodmaak.

’n Voormalige Oos - Duitse werker wat na die Weste verhuis het op soek na ’n beter lewe

HEUNING

Kom werk hier waar die heuning baie beter is.

Oos-Duitse werkers

[Vanaf <http://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/eule61.htm> Besoek op 20 Augustus]

BRON 1D

Die bron hieronder is 'n uittreksel wat fokus op die korttermynredes vir Oos-Duitsland se besluit om die Berlynse muur te bou.

... Die gedwonge kollektiveringsbeleid om private grond in staatsbesit te neem) in Oos-Duitsland was ramspoedig (verskriklik) en daar was gevolglik 'n massiewe toename in die aantal vlugteling wat weswaarts deur die oop grens in Berlyn gevlug het.

In 1960 het 199 000 gevlug en in die ses maande tot Junie 1961 nog 103 000. Teen Junie 1961 stroom berigte in regeringskantore van die *Stasie* (die Oos-Duitse geheime polisie) oor onrus en ontevredenheid in die fabriek ...

Die stroom (vloed) van vlugteling wat hierdie beleid veroorsaak het, het die sluiting van die grens in Berlyn onvermydelik gemaak, indien die DDR nie in duie sou stort nie. Ulbricht (die Oos-Duitse leier) het uiteindelik toestemming om voort te gaan tydens die vergadering van die state van die Warskou-verdrag (die USSR en sy bondgenote in Oos-Europa) op 3 tot 5 Augustus 1961 gekry.

Die operasie is goed beplan deur Honecker, die minister in beheer van veiligheid, en is in die vroeë oggendure van 13 Augustus uitgevoer. Aanvanklik het die anti-Fascistiese beskermende muur (die naam is deur die Oos-Duitse owerhede aan die Berlynse muur gegee) hoofsaaklik uit doringdraad bestaan, dit is vinnig vervang deur 'n meer permanente betonstruktuur.

[Van Duitsland van nederlaag tot verdeling 1945 - 1963 deur D Williamson]

VRAAG 2: WAT IS DIE VERSKILLENDE SIENINGS OOR WIE DIE SLAG VAN CUITO CUANAVALLE IN 1988 GEWEN HET?**BRON 2A**

Die bron hieronder verduidelik in breë trekke hoe Suid-Afrika aan die Slag van Cuito Cuanavale deelgeneem het, maar beleef 'n terugslag teen einde Desember 1987.

Die opbou deur die Suid-Afrikaners in Namibië in 1987 het kommer in Luanda geskep. Tussen 1985 en 1987 was daar meer as 900 lugruimoortredings en meer as 40 grondaanvalle. In die eerste ses maande van 1987 was daar 75 lugaanvalle en 33 grondaanvalle. Die Suid-Afrikaners het die radarverdediging wat die Angolese opgebou het, getoets en het gehelp om Operasie Askari te stuit. Op hul beurt het die Suid-Afrikaners hierdie klopjagte geregverdig op grond daarvan dat hulle probeer het om nuwe infiltrasie deur die South West Africa People's Organisation (SWAPO) te voorkom.

Ná 21 jaar se gevegte het die Suid-Afrikaanse Weermag (SAOG) misluk in sy politieke doelwit om die Peoples' Liberation Army of Namibia (PLA) te vernietig. Vir Operasie Modular het die SADF konstruksiewerk gedoen en die logistiek vir hierdie operasie was bewys met die beweging van swaar vragmotors wat die swaar toerusting, tenks en artillerie na die Angolese Namibiese grens vervoer het. Van Julie tot September het SADF-miragevegters missies teen Angolese posisies gevlieg terwyl padbouspanne die weggebaan het vir die swaar artillerie. Eerder as om te wag vir die Suid-Afrikaners om aan te val, het die Angolese magte op die offensief gegaan om die Nasionale Unie vir die Totale Onafhanklikheid van Angola (UNITA) magte van Jamba te dryf.

'n Groot geveg het aan die Lombarivier plaasgevind toe die SADF met magte van die People's Armed Forces of Liberation of Angola (FAPLA), albei met aanvallende wapens, gebots het. Na 'n hewige geveg het die Angolese teruggetrek na Cuito Cuanavale en die SADF het beleër. Die bevelvoerders van die SADF het verwag om FAPLA in 'n terugtog te oorval, maar teen einde Desember het die Suid-Afrikaners meer as 230 soldate verloor en die UNITA meer as 1 000. Die Suid-Afrikaners het meer as 41 vliegtuie, drie helikopters en meer as 31 voertuie verloor.

[Uit *Die beleg van Cuito Cuanavale* deur H Campbell]

BRON 2B

Die foto hieronder toon Kubaanse lugafweerpersoneel aan wat bo-op die ZSU-23-4SPAA-tenkwa oor die Suid-Afrikaanse magte feesvier tydens die Slag van Cuito Cuanavale in Calueque in 1988.

[Uit: <https://www.google.com/search?q=angola+cuito+cuanavale+cuban+solders>
Besook op 21 Augustus 2023]

BRON 2C

Die bron hieronder is geneem uit 'n artikel gepubliseer in *Die gesprek* op 29 Mei 2017 ter herdenking van die 25ste herdenking van die Slag van Cuito Cuanavale.

Die Slag van Cuito Cuanavale het op 'n dooiepoint geëindig met die SADF en UNITA wat nie die Angolese posisies kon oorskry nie en die Angolese-Kubaanse mag nie die offensief kon voortsit nie. Die Suid-Afrikaners het erken dat hulle 79 soldate verloor het, met twee Mirage-vegters en een Bosbok-spotterplan wat neergeskiet is, plus drie Olifanttenks en vier Ratel-pantservoertuie wat vernietig is.

Die kombinasie van 'n dooiepoint in die stryd en die groot lewensverlies en materiaal wat nie vervang kon word nie, was iets wat Suid-Afrika nie kon ignoreer nie. Boonop was daar die aanval op die Calueque-dam wat Angolese en Kubaanse lug superioriteit getoon het. In die konteks van die binnelandse politieke geweld, die groeiende ekonomiese krisis en internasionale druk, was die resultate van die Cuito Cuanavale-veldtog van kardinale belang om die leiers van die Suid-Afrikaanse Nasionale Party te oorreed om hul verliese te verminder. Hulle het dit gedoen na samesprekings met die Sowjetunie, Angola, Kuba, Brittanje en die Verenigde State.

Dit het direk gelei tot 'n skietstilstandooreenkoms oor die totale onttrekking van Suid-Afrikaanse en Kubaanse magte uit Angola. 'n Ooreenkoms was 'n rooster vir verkiesings onder toesig van die VN in Namibië was, wat in Maart 1990 tot onafhanklikheid gelei het. Teen hierdie tyd, die ANC is ontban en Mandela vrygelaat. Cuito Cuanavale was nie 'n militêre oorwinning vir enige van die vegters nie. 'n Mens moet dit sien in die lig van die maksim (gesegde) van die 19de eeuse militêre teoretikus, Carl von Clausewitz, dat oorlog die 'voortsetting van die politiek op ander maniere' is. Daar sou nooit 'n beslissende militêre oorwinning in die suide van Angola wees nie

[Uit <https://theconversation.com/its-30-years-since-cuito-cuanavale-how-the-battle-redefined-southern-africa> Besoek op 21 Augustus 2023]

BRON 2D

Die bron hieronder is 'n uittreksel uit 'n artikel wat op 22 Februarie 2022 in *The Opinion* gepubliseer is, getiteld *Die stryd oor Cuito Cuanavale raas steeds*, deur Drew Forest. Dit dui op die 35ste herdenking van die Slag van Cuito Cuanavale.

Die Kubaanse leier Fidel Castro het besluit om 'n simboliese standpunt by Cuito in te neem. In reaksie op die pleidooie deur die Angolese regering en sonder om die Sowjets in kennis te stel (hulle en die Kubane was gereeld aan die spits, veral oor die wysheid van die Mavinga-veldtog), het hy 15 000 van Kuba se beste soldate en 'n vloed nuwe wapens in die oorlogspoging oorgeplaas. In Januarie het 1 500 Kubane aangekom om die Cuito-garnisoen te versterk.

Die SADF en UNITA, wat toenemend as infanterie (voetsoldate gesamentlik) ontplooi word om die indruk dat dit 'n Suid-Afrikaanse oorlog was, uit die weg te ruim (af te wys), het ses groot aanvalle op FAPLA se veelvuldige verdedigingslinies in Januarie en Februarie geloots. Hulle kon nie deurbreek nie. Voorrade en ammunisie is steeds drup-gevoer (druppel vir druppel verskaf) in die stad langs die Menongue-pad, wat herhaaldelik aangeval is, maar nooit gesny is nie.

Onder die Kubaanse bevelvoerder-generaal Cintras Frias het die verdedigers teruggetrek na die Tumpo-driehoek van 30 vierkante kilometer, wat hulle in diepte versterk het met uitgebreide mynvelde teen tenks, stootskrapeer-geskepte gebiede van vuur en artilleriebedekking. Drie verdere offensiewe is gestig. In die laaste, meer as 15 uur op 23 Maart, het UNITA groot ongevallen gely en twee 50 ton SADF Olifant-tenks is afgeskakel, een met sy vering deur 'n versterkte myn in die lug geblaas. "FAPLA was nou 'n gedugte vyand wat twee aanvalle weerstaan het en vertroue in sy verdediging gehad het," skryf een kommentator. Die SADF se uitgebreide toevoerlyne en tekort aan gespesialiseerde onderdele het begin sê, net een battery G-5's was nou diensbaar.

As hulle in 'n houersposisie tree, sal die Suid-Afrikaners geen verdere aanvalle probeer uitvoer nie. Die SADF-hoof, generaal Jannie Geldenhuys, beskou die Cuito-gevegte as 'n geringe opruimingsoperasie ná die Lombarivier-geveg, en dring daarop aan dat die primêre doelwit om die FAPLA-druk op Mavinga te stop, bereik is en dat die verowering van Cuito en verdere vooruitgang nooit bedoel was nie.

[Uit: <https://mg.co.za/opinion/2022-02-25-the-battle-over-cuito-cuanavale-still-rages>.
Besoek op 21 Augustus 2023]

VRAAG 3: WATTER ROL HET DIE VERSKILLENDE PROTESOPTREDES IN DIE BURGERLIKE SAMELEWING GESPEEL OM VERANDERING IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) IN DIE 1960'S TEWEEG TE BRING?

BRON 3A

Die bron hieronder verduidelik die nie-gewelddadige filosofie wat die Burgerregtebeweging toegepas het deur verskillende vorme van protesoptredes in die burgerlike samelewing.

Die sukses van die Amerikaanse burgerregtebewegings en die stryd om rassegelykheid in die Verenigde State is 'n bewys van die vasberadenheid van miljoene Afro-Amerikaners wat in die 1960's teen diskriminasie geveg het. Op 20 Januarie 2014 het Amerikaners die nasionale vakansiedag gebruik om die pogings van die burgerregteleier, eerwaarde Martin Luther King, te erken. 'n Belangrike faktor in die sukses van die beweging was 'n strategie om te protesteer vir gelyke regte sonder om geweld te gebruik. Die burgerregteleier, eerwaarde Martin Luther King, het hierdie benadering voorgestaan as 'n alternatief vir gewapende opstand. King se nie-gewelddadige beweging is geïnspireer deur leerstellings van die Indiese leier Mahatma Gandhi.

Onder leiding van King het miljoene swartes die straat ingevaar vir vreedsame betogings sowel as daad van burgerlike ongehoorsaamheid en ekonomiese boikotte in wat sommige leiers beskryf as Amerika se tweede burgeroorlog. Die nie-gewelddadige beweging is getoets in plekke soos Birmingham, Alabama. "Gedurende daardie tydperk het jy mense gehad wat vermoor is, huise wat gebombardeer is, kerke wat gebombardeer is en daar was 'n gevoel dat alles sou seëvier."

"Die geweld is gepleeg deur die onderdrukkers, nie die onderdrukte nie en dit was 'n ongelooflike kragtige boodskap en 'n ongelooflike belangrike instrument tydens die beweging," het Richard Cohen, 'n prokureur by die Southern Poverty Law Centre, gesê. Baie swartes wou wraak neem. Ben Jealous, president van die Nasionale Vereniging vir die Bevordering van Coloured People (NAACP), die land se oudste burgerregte-organisasie, het gesê die niegewelddadige veldtog het Amerikaanse harte en gedagtes gewen. 'Die beweging het beweeg na 'n crescendo (piek) wat ons in 1964 en 1965 sou sien toe belangrike burgerregtewetgewing aangeneem is,' het Jealous gesê.

[Uit <https://www.voanews.com/a/nonviolencekey-to-civil-rights-movement/1737280.html>
Besoek op 20 Augustus 2023]

BRON 3C

Die bron hieronder is 'n uittreksel uit Martin Luther King Jr. se brief uit die Birmingham-gevangenis waarin hy die redes vir die burgerregtebeweging se optog in Birmingham uiteensit. Die brief is op 16 April 1963 geskryf.

Ek kan nie ledig (onverskillig) in Atlanta sit en nie bekommerd wees oor wat in Birmingham gebeur nie. Birmingham is waarskynlik die mees deeglik gesegregeerde stad in die Verenigde State. Sy swak rekord van polisiebrutaliteit is in elke afdeling van hierdie land bekend. Die onregverdigte behandeling van negers in die howe is 'n berugte werklikheid. Daar was meer onopgeloste bomaanvalle op negerhuise en kerke in Birmingham as in enige ander stad in hierdie land.

Op grond daarvan het Negerleiers probeer om met die stadsvaders te onderhandel. Maar die politieke leiers het deurgaans geweier om in goeder trou onderhandeling te voer. Verlede September het die geleentheid gekom om met leiers van Birmingham se ekonomiese gemeenskap te praat. Tydens die onderhandelinge is sekere beloftes deur die handelaars gemaak om byvoorbeeld die winkels se vernederende rassetekens te verwyder. Soos die weke en maande verbygegaan het, het ons besef dat ons die slagoffers van 'n gebroke belofte is.

Ons wag al meer as 340 jaar vir ons grondwetlike en Godgegewe regte. Miskien is dit maklik vir diegene wat nog nooit die brandende pyle van segregasie gevoel het om te sê: "Wag." Maar as jy gesien het hoe boosaardige skares jou moeders en vaders na willekeur lynch (hang); wanneer jy gesien het hoe haatge vulde polisiemanne jou swart broers en susters vloek, skop en selfs doodmaak; - dan sal u verstaan waarom ons dit moeilik vind om te wag. Onderdrukte mense kan nie vir ewig onderdruk bly nie. Die drang na vryheid sal uiteindelik kom. Ons sal die doel van vryheid in Birmingham en regoor die land bereik.

[Uit https://www.africa.upenn.edu/Articles_Gen/Letter_Birmingham.html. Besoek op 15 April 2022]

BRON 3D

Die bron hieronder beskryf die drie Selma na Montgomery-optogte wat in Maart 1965 gehou is.

James Bevel, direkteur van direkte aksie van die Southern Christian Leadership Conference (SCLC), het 'n optog van dramatiese lengte gevra, van Selma na die hoofstad van Montgomery. Die eerste optog het op 7 Maart 1965 plaasgevind, plaaslik georganiseer deur Bevel, Amelia Boynton en ander. Staatstroepe en provinsiale posmanne (wetstoepassers), het die ongewapende optoggangers met Billy-klubs en traangas aangeval nadat hulle oor die landlyn gegaan het en die geleentheid bekend geword het as 'Bloody Sunday'. Wetstoepassers het Boynton bewusteloos geslaan en die media het wêreldwyd 'n foto gepubliseer van haar wat gewond op die Edmund Pettus-brug lê.

Die tweede optog het op 9 Maart 1965 plaasgevind. Troepe, polisie en optoggangers het mekaar aan die einde van die brug gekonfronteer, maar toe die troepe opsy stap om hulle te laat verbygaan, lei King die optogte terug na die kerk. Hy gehoorsaam 'n federale bevel (richtlijn) terwyl hy beskerming van die federale hof vir die optog soek. Daardie aand het 'n wit groep die burgerregte-aktivis James Reeb geslaan en vermoor. Die geweld van 'Bloody Sunday' en Reeb se moord het gelei tot 'n nasionale uitroep en 'n paar dade van burgerlike ongehoorsaamheid, wat beide die Alabama en federale regerings geteiken het.

Die betogers eis beskerming vir die Selma-optoggangers en 'n nuwe federale stemregwet. President Johnson het op 15 Maart 'n historiese, nasionale televisie-uitsending van die kongres gehou om te vra vir die bekendstelling en deurvoer van die wetsontwerp. Aangesien goewerneur Wallace geweier het om die optoggangers te beskerm, het president Johnson hom daartoe verbind. Die derde optog het op 21 Maart begin. Die optoggangers het op 24 Maart in Montgomery aangekom en op 25 Maart in die Alabama Staatshoofstad. Met duisende wat by die veldtog aangesluit het, het 25 000 mense daardie dag die hoofstad binnegekom ter ondersteuning van stemreg. Die Wet op Stemreg het op 6 Augustus 1965 wet geword.

[Uit:<https://aaregistry.org/story/the-selma-to-montgomery-marchers-begin/>.

Besoek op 20 Augustus 2023]

ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende geneem:

<https://aaregistry.org/story/the-selma-to-montgomery-marchers-begin>

Campbell H .1974. Die beleg van Cuito Cuanavale (Oxford University Press Inc., New York)

Fleming DF (1961). Die Koue Oorlog en sy oorsprong (Doubleday, Garden City, New York <https://images.app.goo.gl/FSPfaHshsXFmkJtp8> <https://mg.co.za/opinion/2022-02-25-the-battle-over-cuito-cuanavale-still-rages>

<https://theconversation.com/its-30-years-since-cuito-cuanavale-how-the-battle-redefinedSuider-Afrika>

<http://www.google.com/search?q=angola+cuito+cuanavale+cuban+soldiers>

<http://www.pbs.org/newshour/extra/lessons-plans/the-march-on-washington-and-itsimpak>

<https://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/schlugs13.htm>

<https://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/eule61.htm>

<https://www.voanews.com/a.nonviolencekey-to-civil-rights-movement/1737280.htm>

Williamson, D (2001). Duitsland van nederlaag tot verdeling 1945-1963 (Pearson Education Limited, Harlow)